

Fotoğrafa Adanmış Bir Ömür

Mehmet Baltacı

Yazı: Tuğba Akkoca

Fotoğraf: Mehmet Baltacı Arşivi

Adana Fotoğrafları Mehmet Baltacı Müzesi'nde İzleyiciler ile Buluştu

Koskoca yaşamınızın başlangıcında sizi geleceğe yönlendiren nedir? sorusu ile karşılaştım fotoğraf sanatçısı Mehmet BALTACI'yı araştırırken... "Doğduğunuz topraklar mı? Yaşamınıza giren bir an mı?" diye sorularına devam ediyor özgeçmişini anlatırken. Hatay'ın Erzin ilçesinin, Gökdere Köyü'nde 1944 yılında doğan Baltacı'nın yaşamını, köye uğrayan seyyar sinemada izlediği bir film değiştirmiş. Sinema makinesinin büyü- ne kapılan Baltacı, henüz 8 yaşında bir fotoğraf makinesi edinerek, anı fotoğrafları çekmeye başlamış. 1952 yılının ve yaşadığı köyün şartları onu bu heyecanından alıkoy- madığı gibi, "an"ları ölümsüz kılmak için, köy evinde yorgan altını karanlık oda gibi kullanıp, film sarıp, fotoğrafçılığa ilk adı- mını atmış. Entelektüel yapısı, analitik dü- şünme yetisi yaşının çok ötesinde bulunan Baltacı, fotoğraf tutkusu nedeniyle yaşadığı yere sığamamış, bir gezgin olup, şehir şe- hir dolaşarak fotoğraf sanatını öğrenmeye başlamış. 1960 yılında İzmir'de değişik fo- toğrafhanelerde; 1968 yılında İstanbul'da Sami Güner ve Ersin Alok gibi ünlü fotoğ- rafçıların asistanı olarak çalışmaya başla- mıştır. 1975 yılında memleketinin "dön" da- vetine kayıtsız kalamayarak; Çukurova'nın merkezine, Adana'ya taşınmış; Stüdyo 75'i kurarak Adana'da Endüstriyel ve Tanıtım Fotoğrafçılığı'nı başlatmıştı.



1980-Adana Sular Sineması



1980 Seli Büyükşehir Belediyesi



Mehmet Baltacı-Urfa

O Engin Zirvelerde Dolaşır, Özgürlüğün Tadını Çıkarırdı

Stüdyo 75 ve Adana

1975 tarihine kadar Adana ve çevre ilerde, sanayici işadamları İstanbul'dan fotoğrafçı getirtirken, Stüdyo 75 ile birlikte, Adana'da katalog ve ürün çekimleri yapılmaya başlanmıştır. Önce bir avuç fotoğrafçının uğrak yeri olan Stüdyo 75, zamanla Adana'da yaşayan veya şehri ziyarete gelen tüm fotoğrafçıların fikir alışverişinde bulunup, bilgi ve deneyimlerini paylaştığı bir merkez haline gelmiştir. Fotoğrafın bir kağıt parçası olmaktan çıkıp, paylaşarak izleyici ile buluşmasına, gösteriler yapıp, sergiler açılmasına, yarışmalar düzenlenmesine öncü olmuştur. Fotoğraf çekim teknikleri, kullanılan lensin ve çekim ayarının fotoğrafa etkisi, siyah beyaz/renkli fotoğraf ayrımı, sanatçının anlatmak istediği konu, fotoğrafın hikayesi bir araya gelen bu grubun en temel tartışma konusu olmuş, izleyicisi ile buluşan fotoğraf Adana'da bir "sanat dalı" olarak kabul görmeye başlamıştır.

Adana Fotoğraf Amatörleri Derneği (AFAD) Kuruluşu

Mehmet Baltacı'nın Stüdyo 75'i adeta bir fotoğraf sanatçıları derneği gibi çalışmasına rağmen, kurumların şahıslardan bağımsız ve ölümsüz olması gerektiğini düşünen; fotoğrafın paylaşılıp tartışıldığı zaman ruh bulup, anlam kazandığını gören; büyümenin ve gelişmenin ancak örgütlenerek başarılacağına inanan Baltacı, 1979 yılında; Sina Coşkun, Sefa Ulukan, A.Kadir Kaçar, Özcan Atamer, Erdoğan Varol, Kurtar Çakın, Mete Karabulut, Alinur Uğurpakkan, Adnan Güner ile birlikte Adana Fotoğraf Amatörleri Derneği (AFAD)'ı kurmuştur. BALTACI, 1992-1995 ve 1998-1999 dönemlerinde AFAD Başkanlığı yapmış, dehası ve çalışkanlığı ile AFAD'ı, Türkiye'nin en önemli fotoğraf derneklerinden biri haline getirdiği için kendisine, AFAD Onursal Başkanı unvanı verilmiştir.



1980-Taşköprü





Mehmet Baltacı Fotoğraf ve Sinema Müzesi 2008 yılında Adana'da, Türkiye'nin ikinci fotoğraf müzesi olarak kurulmuştur.

Adana Fotoğrafları Arşivi

Baltacı, 1960 yılından itibaren 8 defa Türkiye turu yaparak; ülkemizin hemen hemen her bölgesinin ve Adana'nın tarihi ve kültürel dokusunu yansıtan fotoğraflar çekmiştir. Fotoğrafa duyduğu tutkuyu, yalnız kağıda dökmekle yetinmemiş; elindeki belgeleri düzenli ve sistematik bir biçimde saklayarak arşiv fotoğrafçısı olarak da adlandırabileceğimiz bir sistematığe oturtmuştur. Adana, 1960 ile 1985 yıllarına ait fotoğrafları Mehmet Baltacı arşivinden tanımıştır. Koleksiyonculuk düşüncesi ile fotoğraf makineleri ve çektiği fotoğrafları biriktirmeye başlamış; ölümünden sonra dahi, her fotoğrafın rahatlıkla bulunabildiği muhteşem bir arşiv miras bırakmıştır.

Mehmet Baltacı Fotoğraf ve Sinema Tarihi Müzesi

Baltacı'nın 1998 yılında en büyük hayali, henüz Türkiye'de bir fotoğraf müzesi kavramı dahi yok iken arşivinde bulunan fotoğrafları ve fotoğraf makineleri koleksiyonunu bir müze çatısı altında Adanalı sanatseverlerle buluşturmaktır. Bu konuda, AFAD Başkanı Haluk Uygur ile birlikte Kültür Bakanlığı ile yapılan görüşmelerde, Baltacı'ya ait malzemelerin müze olabileceğine karar verilmiş ise de bürokratik engellerden dolayı bu hayalini gerçekleştirilmeden 2007 yılında aramızdan ayrılmıştır.

Mehmet Baltacı Fotoğraf ve Sinema Müzesi 2008 yılında Adana'da, Balıkesir Ulusal Fotoğraf müzesinden sonra, Türkiye'nin ikinci fotoğraf müzesi olarak kurulmuştur. Adana Valiliği, Adana Büyükşehir Belediyesi, Altın Koza A.Ş ve Adana Kent Konseyi işbirliği ile bu gün Adana Kültür Sanat Merkezi olarak tarihi Kız Lisesi binasında faaliyet vermektedir.

Bu müzenin açılmasında dönemin Altın Koza Genel Müdürü Fevzi Acevit ile birlikte S.Haluk Uygur ve Sina Coşkun'un özel gayretleri olmuştur. Müzede, Mehmet Baltacı'ya ait 145 kişisel fotoğraf makinesi koleksiyonu, 4942 adet film negatifi, 622 adet basılı fotoğraf, 710 adet 6X6 dia , 366 adet kartta dia ve 7.000 adet dijital ortama aktarılmış fotoğraflar ile diğer sanatseverlerin bağışladığı 140 adet fotoğraf makinesi bulunmaktadır. Mehmet Baltacı'nın ölümünden sonra basılan "Adana Fotoğraf Tarihi, Bir Efsanenin Gözünden, Adana'da Törenler, 50.Sanat Yılı" isimli eserleri, Mehmet Baltacı koleksiyonuna ait tarihi Adana Fotoğrafları ve Adana ve çevresinin envanterlik eserleri bu müzede bilgisayar ortamında, müze ziyaretçilerinin ilgisine sunulmuştur.

(www.mehmetbaltacifotografmuzesi.com)



Bir Efsanenin Gözünden...

55 yıllık sanat hayatında fotoğrafı, "gizem" olmaktan çıkartarak, bilgisini, objektiflerini, karanlık odasını, filmlerini, makinelerini, stüdyosunu kısacası tüm malzemelerini paylaştı dostlarıyla. İyi bir fotoğrafçı olmanın sırrının, iyi bir eş ve iyi bir baba olmaktan geçtiğini her fırsatta ifade ederken, öğrencilerini çocukları gibi görerek, onlara fotoğraf sanatının tüm inceliklerini öğretti. Karanlık oda konusunda bir efsaneydi, teknolojiyi elindeki imkanlarla yeniden yaratır, yaratıcı zekasıyla herkesi hayran bırakarak, pes etmeden, sabırla 7 saat tek bir fotoğrafın başında baskısını bekleyerek mucizeler yaratırdı.

AFAD kurucu üyesi, Dt Sina Coşkun "Pinhole ile harika fotoğraflar çekilir, tabi baskıyı Mehmet yaparsa..." derken, yol arkadaşının tam bir karanlık oda sihirbazı olduğunu anlatır. Birçok gencin, fotoğraf çekerek para kazanmasına, fotoğrafın bir meslek olmasına, sevilmesine önayak olmuş, önemli fotoğrafçılar, gazeteciler yetiştirmiştir.

13 AFAD üyesi ve kursiyerinin, fotoğraf çekim gezisinden dönerken trafik kazasında ölmeleri nedeniyle her yıl geleneksel olarak düzenlenen, 13 Kare Sanat Festivali'nin, 2007 yılındaki töreninde, açılış çanı çaldığı sırada veda etti hayata. Sanata gölge düşürmek istemedi, seremoninin başlamasını bekledi son nefesini verirken... Ölüm yıl dönümünde büyük ustayı saygıyla anıyoruz...■

tugbaakkoca@altinsehiradana.com

Mehmet Baltacı Saygıyla Anıldı

Mehmet Baltacı 13 Kare Sanat Festivali kapsamında Altınoran tarafından düzenlenen sergi ve söyleşi ile anıldı. Etkinlik 23 Aralık 2011'de Tarihi Kız Lisesi'nde yapıldı. Etkinlikte, küratörlüğünü S.Haluk Uygur'un yaptığı; Selda Dölekoğlu, Müge Uluç Baltacı'nın fotoğrafçı olarak katıldığı sergi açıldı. Bu sergide Mehmet Baltacı Fotoğraf Müzesi'nde bulunan fotoğraf makineleri ile ustanın izinden gidilerek fotoğraf çekildi.

